РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 4 (63)

Липень – серпень 2025 р.

DOI 10.53672/ej.4.2025

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.4.2025

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2025, № 4 (63)

липень – серпень 2025 р.

Київ

expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.4.2025[1]
ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2025. — № 4 (63) (липень – серпень 2025). — 50 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2025
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2025

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 13

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань *13*

Синхрометод (синхрогімнастика «КЛЮЧ» Хасая Алієва) для зняття нервово-м'язової напруги та оптимізації стану людини в будь-яких умовах з урахуванням гармонізації роботи мозку людини з її тілом. 13

Деркач В. В. Конституційно-правове забезпечення розвитку медіації в Україні. 16

Назаров О., Деркач В. Конституційні принципи медіації в законодавстві України 19

1.2. Проблемні аспекти застосування поліграфа *22*

Тимцуник Є. В. Щодо аналізу достовірності результатів емпіричних досліджень методу опитування з використанням поліграфа. Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal) #1(53), 2020. С. 56-61. 22

1.3. Судова практика *25*

Державна судова адміністрація України. Без ефективного й незалежного інституту судової експертизи якісне правосуддя гарантувати неможливо: керівник ДСА України Максим Пампура – про участь у Всеукраїнському конгресі судових експертів. 25

1.4. Правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності *29*

Реєстр фахівців асистентів у сфері судового процесу 29

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 30

Міністерство оборони України опублікувало повідомлення про публічне громадське обговорення проєкту професійного стандарту «Поліграфолог». Термін надання зауважень спливає 15 серпня 2025 року. 30

Українські поліграфологи щиро вітають: 03 серпня 2025 року виповнилось 78 років життя президенту Міжнародного співтовариства поліграфологів (ISOPE, США) Нейту Дж. Гордону, 58 років з яких присвятив роботі поліграфолога 30

В Україні вперше запущено навчання методу допиту (інтерв'ю) підозрюваних, свідків, яке має назву PEACE (планування, встановлення контакту, виклад обставин, завершення, оцінка отриманої інформації) 31

В Науково-дослідному центрі судової експертизи у сфері інформаційних технологій та інтелектуальної власності Міністерства юстиції України та Дніпропетровському НДІСЕ в 2025 році опубліковані нові логотипи установ 31

Київській міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі запропонував пропозиції і зауваження до національного професійного стандарту 2490 "Поліграфолог" 32

Верховний Суд опублікував огляд судової практики КГС ВС про застосування висновків експерта у спорах щодо прав інтелектуальної власності 32

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 36

Картки техніки тематичного інтерв’ю Моргана (MITT) 36

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ 38

ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ 41

ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ 44

ВИХІДНІ ДАНІ 50

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Звертаємо увагу: це реферативно-науковий журнал. Частина матеріалів номера — оригінальні статті, частина — реферати праць, які вже були опубліковані раніше: у фахових виданнях, на сайтах судів і державних органів. Реферати ми подаємо за правилами передруку: з іменем автора, незміненою назвою, бібліографічним описом першої публікації та посиланням на неї. Анотація до кожного матеріалу допоможе швидко вирішити, з чого почати читання.[1]

Шановні читачі! Позаду кожного рішення суду стоять факти, а позаду фактів — знання фахівців. Номер 2025, № 4 (63) відкриває 6 матеріалів, присвячених таким темам: медіація, нормативне регулювання експертизи, поліграф і виявлення обману.

> *Сторінка історії науки. Вільям Моултон Марстон почав розробляти метод виявлення обману за кров'яним тиском 1915 року, коли був аспірантом Гарварду під керівництвом Гуго Мюнстерберга. Згодом він виступив експертом у знаменитій справі Фрая 1923 року. У 2025 році минає 110 років від цієї події.*[2]

Свіжі події професійного життя ми зібрали в розділі «Новини журналу». Повертайтеся до архіву журналу частіше: щотижня тут з'являються нові матеріали, а редакція чекає на ваші статті.

Редакція журналу

> **Цифри війни.** Війна, яку російська федерація розв’язала проти України, щодня забирає життя. Станом на 31 серпня 2025 р. Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні підтвердила загибель 14 116 цивільних осіб, серед них 733 дітей, і поранення 36 481 цивільних осіб, серед них 2 285 дітей. За кожною цифрою —

людська доля, і завдання юридичної психології — допомагати правосуддю встановлювати правду про ці злочини.[3]

Станція Київського метрополітену, що працює як укриття під час повітряної тривоги, 28 липня 2025 р. Фото: Сергій Нужненко / КМДА, ліцензія CC BY 4.0.[4]

ПАМ'ЯТІ СУДДІ ЛЮБОВІ ХАРЕЧКО

Любов Костянтинівна Харечко — суддя Чернігівського апеляційного суду. 3 березня 2022 р. поблизу села Рогощі на Чернігівщині російські військові розстріляли автомобіль, у якому вона разом із сином намагалася евакуюватися. Любов Костянтинівна загинула, її син зазнав поранення[5]. Любов Харечко писала вірші — про війну і мир, про материнство, віру, рідну землю і суддівську долю. З березня 2022 р. в кожному номері журналу — один її вірш.

Вірш номера: «Суддівська доля» (15.12.2015)[6]

Читати вірш «Суддівська доля» у збірнику (с. 25)

> **Судді — жертви війни.** Станом на 31.08.2025 органи судової влади та судові медіа повідомили, що внаслідок збройної агресії російської федерації загинули щонайменше четверо суддів: Любов Харечко (суддя Чернігівського апеляційного суду, 03.03.2022)[5]; Дмитро Константинов (суддя Красноградського районного суду Харківської області, 29.10.2022)[7]; Анатолій Нагорний (голова Веселівського районного суду Запорізької області, загинув на фронті в листопаді 2023 р.)[8]; Леонід Лобойко (суддя Верховного Суду, 28.09.2024)[9]. За даними Державної судової адміністрації, які в травні 2023 р. оприлюднив голова Ради суддів України, загинули семеро суддів і працівників апаратів судів, ще дев'ятеро зазнали поранень; у лавах ЗСУ тоді служили 54 судді[10]. Пам'ятаємо кожного.

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. The Polygraph and Lie Detection (2003), Appendix E: Historical Notes on the Modern Polygraph. National Academies Press. URL: https://www.nationalacademies.org/read/10420/chapter/16 (data zvernennia: 04.11.2026).

3. HRMMU, pres-reliz "Civilian Casualties Remain Alarmingly High as Short and Long-Range Weapons Devastate Lives Across Ukraine, UN Human Rights Monitors Say" (10.09.2025) do onovlennia "Protection of Civilians in Armed Conflict — August 2025". URL: https://ukraine.ohchr.org/en/Civilian-Casualties-Remain-Alarmingly-High-as-Short-and-Long-Range-Weapons-Devastate-Lives-Across-Ukraine-UN-Human-Rights-Monitors-Say (data zvernennia: 04.11.2026).

4. Serhii Nuzhnenko / KMDA. Stantsiia Kyivskoho metropolitenu, shcho pratsiuie yak ukryttia pid chas povitrianoi tryvohy, 28 lypnia 2025 r [A Kyiv Metro Station Serving as a Shelter During an Air Raid Alert, 28 July 2025] : fotohrafiia (litsenziia CC BY 4.0). Wikimedia Commons. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kyiv_Metro_during_air_alert,_2025-07-28_(01).jpg (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Suddiu z Chernihova vbyly pry sprobi evakuatsii [Judge from Chernihiv Killed While Trying to Evacuate]. Sudovyi reporter : vebsait. 2022. 4 berez. URL: https://sudreporter.org/suddyu-z-chernigova-vbyly-pry-sprobi-evakuacziyi/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

6. Kharechko L. K. Moi virshi — tse kryk dushi [My Poems Are the Cry of the Soul] : zbirnyk poezii / Liubov Kharechko. Chernihiv : [s. n.], 2026. 56 s. : il., fot. DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2026.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/books/19828-kharechko-moi-virshi-tse-kryk-dushi (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

7. Spivchuttia [Condolences] : [u zviazku iz zahybelliu suddi Krasnohradskoho raionnoho sudu Kharkivskoi oblasti D. S. Konstantynova]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2022. 30 zhovt. URL: https://court.gov.ua/archive/1339620/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

8. Zakhyshchaiuchy Ukrainu, zahynuv holova Veselivskoho raionnoho sudu Zaporizkoi oblasti Anatolii Nahornyi [Anatolii Nahornyi, Head of the Vesele District Court of Zaporizhzhia Region, Killed Defending Ukraine]. Rada suddiv Ukrainy : ofitsiinyi vebsait. 2023. 26 lystop. URL: https://rsu.gov.ua/ua/news/zahisauci-ukrainu-zaginuv-golova-veselivskogo-ra-

jonnogo-sudu-zaporizkoi-oblasti-anatolij-nagornij (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

9. Vyshcha rada pravosuddia vyslovliuie shchyre spivchuttia z pryvodu smerti suddi Verkhovnoho Sudu Leonida Loboika [The High Council of Justice Expresses Sincere Condolences on the Death of Supreme Court Judge Leonid Loboiko]. Vyshcha rada pravosuddia : ofitsiinyi vebsait. 2024. 28 veres. URL: https://hcj.gov.ua/news/vyshcha-rada-pravosuddya-vyslovlyuye-shchyre-spivchuttya-z-pryvodu-smerti-suddi-verhovnogo-sudu (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

10. Holova RSU — pro robotu sudiv pid chas viiny, konkurs do VKKS, spravy shchodo voiennykh zlochyniv ta suddiv na fronti [Head of the Council of Judges of Ukraine on the Work of Courts in Wartime, the Competition to the HQCJ, War Crimes Cases and Judges at the Front]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2023. 8 trav. URL: https://court.gov.ua/press/news/1419134 (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

Синхрометод (синхрогімнастика «КЛЮЧ» Хасая Алієва) для зняття нервово-м'язової напруги та оптимізації стану людини в будь-яких умовах з урахуванням гармонізації роботи мозку людини з її тілом[1]

Оригінальна публікація · оприлюднено 31.08.2025

Анотація. Метод «Ключ», або синхрометод, редакція журналу описує як спосіб психофізіологічної саморегуляції, що дає людині змогу знімати стресове напруження й використовувати його енергію для розв'язання власних завдань. Метод розробив на початку 1980-х років лікар-психіатр, кандидат медичних наук Хасай Магомедович Алієв (1951 р. н.). В основі методу лежать керовані рефлекси людини; вправи «Ключ-1» складаються з однотипних повторюваних рухів, які виконують у зручному темпі з мінімальним фізичним зусиллям, одночасно розмірковуючи про хвилюючу проблему. Потрібний рух людина шукає за принципом «підбору шляхом перебору», і саме поєднання такого пошуку з роздумами, за описом редакції, синхронізує частоту рухів тіла з поточним розумовим станом і роботою мозку. Наслідком називають автоматичне зняття напруження й появу нейтрального стану, якому в моделі функціонування мозку відводять налаштувальну та відновлювальну роль. Для порівняння наведено прогресивну м'язову релаксацію Едмунда Джейкобсона (початок XX ст.) з фазами напруження 5–10 с і розслаблення 10–20 с, а також психокібернетику Максвелла Мальца, автора книги «Психокібернетика» (1960), де центральними є позитивний образ «Я» та уявлення про внутрішній «механізм успіху». Згадано й запропоновану Алієвим у 1970-х роках «сигнальну рефлексотерапію»: самонавіювання відчуттів ломоти, розпирання чи електричного струму, характерних для феномену віддачі під час голковколювання, мало відтворювати ефект точного влучання голки в нервову точку. Практичну частину становить опис психофізіологічної експрес-реабілітації для дорослих і дітей. Психолог пропонує учасникам умовне змагання «на звання чемпіона»: за 5 хвилин знайти власний ритм гойдання тілом. Після настання розслаблення всі сідають на стільці приблизно на 15 хвилин, а далі виконують ті дії, яких їм захочеться. Уся процедура триває до 30 хвилин і, за твердженням авторів матеріалу, допомагає активно відновитися, зокрема дитині після сильного травматичного досвіду чи потерпілому від злочину. Матеріал має оглядо-

во-описовий характер і може зацікавити психологів, які працюють із потерпілими, а також фахівців, що шукають прості прийоми групової саморегуляції.

Ключові слова: метод «Ключ», синхрометод, Х. Алієв, психофізіологічна саморегуляція, нервово-м'язове напруження, стрес, прогресивна м'язова релаксація, психокібернетика, експрес-реабілітація, психологічна допомога потерпілим.

The Synchro-Method (Hasai Aliev's "KEY" Synchro-Gymnastics) for Relieving Neuromuscular Tension and Optimising a Person's State in Any Conditions by Harmonising the Brain and the Body

Abstract. This editorial review describes the "Key" method, also called the synchro-method, developed in the early 1980s by the psychiatrist Hasai Aliev, Candidate of Medical Sciences, as a technique of psychophysiological self-regulation. The method relies on controlled reflexes and aims to relieve stress-related tension and channel its energy into solving personal tasks. The "Key-1" exercises consist of uniform repetitive movements performed at a comfortable pace and with minimal physical effort while the person thinks about a troubling problem. The suitable movement is found by trial and selection; according to the description, combining this search with reflection synchronises the rhythm of bodily movement with the current mental state and brain activity, producing automatic release of tension and a neutral state with a restorative function. For comparison, the paper outlines Edmund Jacobson's progressive muscle relaxation, with tension phases of 5–10 seconds followed by relaxation of 10–20 seconds, and Maxwell Maltz's psycho-cybernetics, set out in his 1960 book Psycho-Cybernetics, which centres on a positive self-image and an inner "success mechanism". It also mentions Aliev's earlier "signal reflexotherapy" of the 1970s, based on self-suggestion of sensations typical of the response to acupuncture. The practical part presents a group psychophysiological express rehabilitation procedure for adults and children: participants compete to find their own body-swaying rhythm within five minutes, then sit for up to fifteen minutes and finally do whatever they feel like doing; the

whole session lasts no longer than thirty minutes. The authors claim that it helps people, including children, recover after severe trauma or victimisation. The overview may interest psychologists working with victims.

Keywords: Key method, synchro-method, Hasai Aliev, psycho-physiological self-regulation, neuromuscular tension, stress relief, progressive muscle relaxation, psycho-cybernetics, express rehabilitation, crime victims.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 31.08.2025.

REFERENCES

1. Synkhrometod (synkhrohimnastyka "KLIUCH" Khasaia Aliieva) dlia zniattia nervovo-miazovoi napruhy ta optymizatsii stanu liudyny v budyakykh umovakh z urakhuvanniam harmonizatsii roboty mozku liudyny z yii tilom [The Synchro-Method (Hasai Aliev's "KEY" Synchro-Gymnastics) for Relieving Neuromuscular Tension and Optimising a Person's State in Any Conditions by Harmonising the Brain and the Body]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 4 (63). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/16237-sinkhrogimnastika-metod-klyuch-khasaya-alieva-dlya-znyattya-nervovo-m-yazovoji-naprugi-ta-optimizatsiji-stanu-ludini-v-bud-yakikh-umovakh-z-urakhuvannyam-garmonizatsiji-roboti-mozku-lyudini-z-jiji-tilom (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Конституційно-правове забезпечення розвитку медіації в Україні[1]

Деркач В. В.

Реферат · оприлюднено 20.05.2023 · **DOI: 10.53672/ej.4.2025.09**[1]

Реферат. Деркач В. В., аспірантка Академії праці, соціальних відносин і туризму, досліджує конституційно-правове забезпечення розвитку медіації в Україні, виходячи з того, що міжнародна концепція захисту прав людини дедалі більше відмовляється від суто каральної реакції на правопорушення на користь примирен-

ня й відшкодування шкоди. Мета праці полягає в окресленні правового поняття медіації в Конституції України та інших нормативних актах. Авторка зіставляє норми Основного Закону з положеннями Закону України «Про медіацію», що набрав чинності в грудні 2021 р. Принцип рівності сторін (ст. 4, ч. 5 ст. 8 Закону) вона виводить зі ст. 21 Конституції, добровільність медіації пов'язує з ч. 1 ст. 19, заборону медіації в спорах, що зачіпають права третіх осіб (ч. 3 ст. 3, ч. 3 ст. 21 Закону), – зі ст. 23, а режим конфіденційності й заборону допитувати медіатора як свідка – зі ст. 32 Конституції. Розглянуто превентивну медіацію в нотаріальній практиці, медіацію за участю судді та зарубіжний досвід (Німеччина, Фінляндія, Австралія, окремі штати США, обов'язкова досудова медіація в Італії) у зв'язку зі ст. 124 Конституції про можливість обов'язкового досудового врегулювання спору. Окремо проаналізовано статтю 222-1 КЗпП України «Врегулювання трудових спорів шляхом медіації», а комісії з трудових спорів (ст. 223, 224 КЗпП) Деркач В. В. вважає прообразом сучасної медіації. Медіацію за участю неповнолітніх обґрунтовано через ст. 52 Конституції, ст. 3 Конвенції про права дитини та ст. 1 Закону України «Про охорону дитинства»: участь дитини з урахуванням обсягу її дієздатності, на думку авторки, забезпечує найкращі інтереси дитини й має виховний ефект. Наведено три моделі медіації залежно від ролі медіатора, а також погляди Н. А. Мазаракі та К. С. Токарєвої, зокрема на медіацію як інструмент запобігання конфліктності в політичній сфері. Висновки стосуються медіаційної угоди: авторка вважає її законодавче визначення повним і пропонує ухвалити окремий Закон України «Про медіаційні угоди» з галузевими особливостями їх укладення. Праця корисна юристам, медіаторам і науковцям, які досліджують альтернативні способи вирішення спорів.

Ключові слова: медіація, конституційно-правове забезпечення, Конституція України, Закон України «Про медіацію», принципи медіації, медіатор, медіація за участю неповнолітніх, трудові спори, конфіденційність медіації, медіаційна угода.

Constitutional and Legal Framework for the Development of Mediation in Ukraine

Derkach V. V.

Abstract. Derkach V. V. examines how the Constitution of Ukraine supports the development of mediation, starting from the observation that the international human rights framework is moving away from purely punitive responses towards reconciliation and reparation of harm. The paper aims to clarify the legal concept of mediation in the Constitution and other legislation and compares constitutional provisions with the Law of Ukraine "On Mediation", in force since December 2021. The author links the equality of the parties to Article 21 of the Constitution, voluntariness to Article 19(1), the ban on mediating disputes that affect third parties to Article 23, and confidentiality, including the prohibition on questioning a mediator as a witness, to Article 32. Preventive mediation in notarial practice, judge-assisted settlement and foreign experience (Germany, Finland, Australia, several US states and mandatory pre-trial mediation in Italy) are discussed in connection with Article 124 of the Constitution, which permits a mandatory pre-trial dispute settlement procedure. The study also covers Article 222-1 of the Labour Code on mediation in labour disputes and treats labour dispute commissions as a historical prototype of mediation. Mediation involving minors is grounded in Article 52 of the Constitution, Article 3 of the UN Convention on the Rights of the Child and the Law "On Childhood Protection"; the author argues that a child's participation, with due regard to legal capacity, serves the child's best interests and has an educational effect. Three models of mediation defined by the mediator's role and the views of N. A. Mazaraki and K. S. Tokarieva are reviewed. The author considers the statutory definition of a mediation agreement complete and proposes a separate law "On Mediation Agreements" with sector-specific rules.

Keywords: mediation, constitutional framework, Constitution of Ukraine, Law of Ukraine On Mediation, principles of mediation, medi-

ator, mediation involving minors, labour disputes, confidentiality, mediation agreement.

Першоджерело: Деркач В. В. Конституційно-правове забезпечення розвитку медіації в Україні. Часопис Київського університету права. 2023. № 1. С. 56–60.[2] Реферат оприлюднено в журналі 20.05.2023; DOI: **10.53672/ej.4.2025.09**[1].

REFERENCES

1. Derkach V. V. Konstytutsiino-pravove zabezpechennia rozvytku mediatsii v Ukraini [Constitutional and Legal Framework for the Development of Mediation in Ukraine] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 4 (63). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.4.2025.09. URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-vidi-spetsialnikh-znan/9013-derkach-v-v-konstitutsijno-pravove-zabezpechennya-rozvitku-mediatsiji-v-ukrajini-v-v-derkach-chasopis-kijivskogo-universitetu-prava-ukrajinskij-naukovo-teoretichnij-chasopis-2023-1-s-56-60 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Derkach V. V. Konstytutsiino-pravove zabezpechennia rozvytku mediatsii v Ukraini [Constitutional and Legal Framework for the Development of Mediation in Ukraine]. Chasopys Kyivskoho universytetu prava. 2023. № 1. S. 56–60. URL: https://drive.google.com/file/d/1IS1T9wvBAsWm970DbwTQzTwP9Hj3E3Es/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Конституційні принципи медіації в законодавстві України[1]

Назаров О., Деркач В.

Реферат · оприлюднено 21.01.2026 · **DOI: 10.53672/ej.4.2025.10**[1]

Реферат. Олег Назаров, кандидат психологічних наук, доцент, директор Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі, і Вероніка Деркач, аспірантка кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Академії праці, соціальних відносин і туризму, звертаються до теоретичного підґрунтя медіації на

рівні Основного Закону. Предметом аналізу є два суміжні, але не тотожні поняття: «принципи Конституції України» та «конституційні принципи». Автори зіставляють їх, роблять власні узагальнення й пропонують авторське розуміння обох понять, інтерпретуючи їх крізь призму медіації як позасудового способу врегулювання спорів. Наголос зроблено на конституційних принципах медіації в законодавстві України; розкрито їхній зміст і сутність. Ключові слова авторів (Конституція України, принципи, засади, конституційні принципи, принципи Конституції, законодавство, медіація, медіатор) засвідчують, що йдеться про зв'язок конституційних засад із правовим регулюванням медіації та статусом медіатора. Статтю первинно опубліковано в журналі «Слово Національної школи суддів України» (2023, № 4 (45), с. 82–88); реферативну публікацію з резервним URL-доступом до повного тексту журнал оприлюднив 31.12.2025. Матеріал адресовано правникам, суддям, медіаторам і дослідникам конституційного права та альтернативного вирішення спорів.

Ключові слова: медіація, Конституція України, конституційні принципи, принципи Конституції України, засади, принципи медіації, законодавство про медіацію, медіатор.

Constitutional Principles of Mediation in the Legislation of Ukraine

Nazarov O., Derkach V.

Abstract. Nazarov O. and Derkach V. address the constitutional foundations of mediation in Ukraine. The paper distinguishes between two related but non-identical concepts, the principles of the Constitution of Ukraine and constitutional principles, compares them and offers the authors' own interpretation of both through the lens of mediation as an out-of-court method of dispute resolution. Particular attention is paid to the constitutional principles of mediation as reflected in Ukrainian legislation, and their content and essence are explained. The authors' keywords (Constitution of Ukraine, principles, foundations, constitutional principles, principles of the Constitution, legislation, mediation, mediator) indicate that the study links constitutional found-

ations with the statutory regulation of mediation and the status of the mediator. The article was originally published in Slovo of the National School of Judges of Ukraine (2023, No. 4 (45), pp. 82–88); the journal issued this abstracting publication, with a backup link to the full text, on 31 December 2025. The paper is addressed to lawyers, judges, mediators and researchers in constitutional law and alternative dispute resolution.

Keywords: mediation, Constitution of Ukraine, constitutional principles, principles of the Constitution, principles of mediation, mediation legislation, mediator.

Першоджерело: Назаров О., Деркач В. Конституційні принципи медіації в законодавстві України. Слово Національної школи суддів України. 2023. № 4 (45). С. 82–88.[2] Реферат оприлюднено в журналі 21.01.2026; DOI: **10.53672/ej.4.2025.10**[1].

REFERENCES

1. Nazarov O., Derkach V. Konstytutsiini pryntsypy mediatsii v zakonodavstvi Ukrainy [Constitutional Principles of Mediation in the Legislation of Ukraine] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 4 (63). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.4.2025.10. URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-vidi-spetsialnikh-znan/17309-nazarov-o-derkach-v-konstitutsijni-printsipi-mediatsiji-v-zakonodavstvi-ukrajini-o-nazarov-v-derkach-slovo-natsionalnoji-shkoli-suddiv-ukrajini-2023-4-45-s-82-88 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Nazarov O., Derkach V. Konstytutsiini pryntsypy mediatsii v zakonodavstvi Ukrainy [Constitutional Principles of Mediation in the Legislation of Ukraine]. Slovo Natsionalnoi shkoly suddiv Ukrainy. 2023. № 4 (45). S. 82–88. URL: https://drive.google.com/file/d/1h06tiZDTKnUBiCeCXanN7yYUrYK_LUHc/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА

Щодо аналізу достовірності результатів емпіричних досліджень методу опитування з використанням поліграфа. Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal) #1(53), 2020. С. 56-61.[1]

Тимцуник Є. В.

Реферат · оприлюднено 23.12.2025 · **DOI: 10.53672/ej.4.2025.08**[1]

Реферат. Тимцуник Є. В. (психолог, м. Київ) з'ясовує, наскільки достовірними є результати емпіричних досліджень точності опитування з використанням поліграфа. Актуальність автор пов'язує з поширенням поліграфа в державних і правоохоронних органах України: хоча за законодавством результати такого опитування не можуть бути доказом і мають орієнтувальний характер, вони часто впливають на кадрові рішення. У науковій літературі з 1970-х років точність методу оцінюють у межах 80–90 %, проте автор ставить під сумнів методологічну організацію досліджень, на яких ґрунтуються ці показники. Праця має теоретико-аналітичний характер: Тимцуник Є. В. спирається на роботи зарубіжних дослідників (Абрамс, Гендлер, Гонтс, Крапол, Нельсон, Раскін та ін.) і на чотири критерії валідного емпіричного дослідження, сформульовані Бен-Шахаром, Фуреді й Гінтоном: безсумнівний критерій винуватості, репрезентативна вибірка, неупередженість поліграфолога, реалістичність умов лабораторного експерименту. Розглянуто мета-аналіз точності валідизованих поліграфологічних технік (2012 р., доповнений 2015 р.), за яким із близько 190 технік трьох методів для скринінгового й діагностичного застосування виокремлено 13. Автор показує, що вибірки часто малі: для IZCT немає жодного дослідження зі 100 опитуваними, для Utah ZCT Directed Lie використано лише 55 опитувань, а близько 500 і більше випадків мають тільки ZCT, CIT, DLST та Utah ZCT Probable Lie; ретестова надійність низки технік не вивчена. Польові досліджен-

ня позбавлені чіткого критерію причетності, лабораторні залучають нерепрезентативні групи, а вища точність польових досліджень, на думку автора, свідчить про відбір простіших випадків. Недослідженим залишається вплив психологічних, демографічних і культурних особливостей опитуваних, їхнього досвіду проходження опитування, обізнаності щодо способів протидії, рівня підготовки та упередженості поліграфолога, часткового повідомлення релевантної інформації; бракує досліджень валідності й надійності методичних підходів В. Варламова та так званої краснодарської школи поліграфологів. Автор доходить висновку, що опублікований рівень точності поліграфа може бути завищеним, і пропонує зосередити подальші дослідження в Україні на впливі цих чинників.

Ключові слова: поліграф, опитування з використанням поліграфа, достовірність, психофізіологічна діагностика, мета-аналіз, поліграфологічні техніки, валідність, ретестова надійність, репрезентативність вибірки, польові та лабораторні дослідження.

On the Analysis of the Reliability of Empirical Research Findings on the Polygraph Interview Method

Tymtsunyk Ye. V.

Abstract. Tymtsunyk Ye. V. examines how trustworthy the empirical evidence on the accuracy of polygraph interviewing actually is. The question matters for Ukraine, where many state and law enforcement agencies use the polygraph: although its results are not admissible as evidence and are treated as indicative, they frequently influence personnel decisions. Since the 1970s, published studies have reported accuracy of roughly 80–90 %, yet the author questions the methodology behind these figures. Using the four criteria for valid research proposed by Ben-Shakhar, Furedy and Ginton (an unambiguous ground-truth criterion, a representative sample, examiner impartiality and realistic laboratory conditions), the paper reviews the meta-analysis of validated polygraph techniques published in 2012 and updated in 2015, which singled out 13 of some 190 techniques for screening and dia-

gnostic use. Many supporting studies relied on small samples: no IZCT study involved 100 examinees, the Utah ZCT Directed Lie technique rested on only 55 examinations, and only ZCT, CIT, DLST and the Utah ZCT Probable Lie test reached about 500 cases; test-retest reliability was often not examined. Field studies lack a clear criterion of guilt, laboratory studies use unrepresentative participants, and the higher accuracy of field research suggests that easier cases were selected. The influence of examinees' psychological, demographic and cultural characteristics, prior polygraph experience, knowledge of countermeasures, examiner training and bias, and partial disclosure of relevant information remains largely unexplored, and some regional approaches have never been validated. The author concludes that published accuracy rates may be overstated and calls for Ukrainian research on these factors.

Keywords: polygraph, polygraph interview, accuracy, psychophysiological detection of deception, meta-analysis, polygraph techniques, validity, test-retest reliability, sampling, field and laboratory studies.

Першоджерело: Тимцуник Є. В. Щодо аналізу достовірності результатів емпіричних досліджень методу опитування з використанням поліграфа. Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal). 2020. № 1 (53). С. 56–61. (копія:).[2][3] Реферат оприлюднено в журналі 23.12.2025; DOI: **10.53672/ej.4.2025.08**[1].

REFERENCES

1. Tymtsunyk Ye. V. Shchodo analizu dostovirnosti rezultativ empirychnykh doslidzhen metodu opytuvannia z vykorystanniam polihrafa [On the Analysis of the Reliability of Empirical Research Findings on the Polygraph Interview Method]. Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal) #1(53), 2020. S. 56-61 : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 4 (63). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.4.2025.08. URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/17128-timtsunik-e-v-shchodo-analizu-dostovirnosti-rezultativ-empirichnikh-doslidzhen-metodu-opituvannya-z-vikoristannyam-poligrafa-

wschodnioeuropejskie-czasopismo-naukowe-east-european-scientific-journal-1-53-2020-s-56-61 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Tymtsunyk Ye. V. Shchodo analizu dostovirnosti rezultativ empirychnykh doslidzhen metodu opytuvannia z vykorystanniam polihrafa [On the Analysis of the Reliability of the Results of Empirical Studies of the Polygraph Interview Method]. Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal). 2020. № 1 (53). S. 56–61. (kopiia:). URL: https://eesa-journal.com/wp-content/uploads/56-61-Timcunik-Ye.V.-ShODO-ANALIZU-DOSTOVIRNOSTI-REZULTATIV-EMPIRIChNIH-DOSLIDZhEN-METODU-OPITUVANNYa-Z-VIKORISTANNYaM-POLIGRAFA.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Tymtsunyk Ye. V. Shchodo analizu dostovirnosti rezultativ empirychnykh doslidzhen metodu opytuvannia z vykorystanniam polihrafa [On the Analysis of the Reliability of the Results of Empirical Studies of the Polygraph Interview Method]. Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal). 2020. № 1 (53). S. 56–61. (kopiia:). URL: https://expertize-journal.org.ua/images/dzherela/tymtsunyk-ye-v-eesj-2020-1-53.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.3. СУДОВА ПРАКТИКА

Без ефективного й незалежного інституту судової експертизи якісне правосуддя гарантувати неможливо: керівник ДСА України Максим Пампура – про участь у Всеукраїнському конгресі судових експертів[1]

Державна судова адміністрація України.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 14.07.2025

Реферат. Прес-реліз Державної судової адміністрації України присвячено участі тимчасово виконувача обов'язків Голови ДСА Максима Пампури у Всеукраїнському конгресі судових експертів «EXPERT'2025», що відбувся в Києві з ініціативи ВГО «Союз експертів України». Програма конгресу передбачала панельні дискусії,

розгляд актуальних кейсів і практичних інструментів, обмін досвідом і нетворкінг. Головна теза виступу винесена в назву матеріалу: без ефективного й незалежного інституту судової експертизи якісне правосуддя гарантувати неможливо. Від якості, об'єктивності й наукової достовірності експертизи, за словами М. Пампури, залежать ефективність розслідувань, правильність судових рішень і долі людей, а повномасштабна агресія російської федерації намагається дискредитувати судочинство й знищити право як цінність. Керівник ДСА окреслив три напрями змін. Перший – подальше унормування статусу судового експерта відповідно до міжнародних стандартів: процесуальна роль, гарантії незалежності, права, обов'язки й професійна відповідальність, а також чіткі законодавчі рамки, що запобігатимуть тиску, упередженим висновкам і формалізму. Другий – кадрова політика експертних установ: судовий експерт має бути не лише технічним професіоналом, а й дослідником із високими етичними стандартами, тож потрібні якісна підготовка, постійне навчання, доступ до актуальних науково-методичних даних, міжнародний обмін досвідом і належна сертифікація. Третій – цифрова трансформація: платформи для обліку й обміну результатами експертиз, електронні архіви, стандартизовані шаблони та єдиний простір комунікації експертів, суддів, слідчих і адвокатів із чітким розумінням стандартів доказування, ролі експертного висновку й меж його застосування. ДСА підтримує зміцнення експертної спільноти, зокрема через державне підприємство «Центр судової експертизи та експертних досліджень». М. Пампура висловив сподівання, що конгрес дасть поштовх законодавчим ініціативам, професійним стандартам і міжвідомчим рішенням; на заході його відзначено нагородою «Союзу експертів України» «За сприяння у розвитку судової експертизи». Матеріал фіксує позицію органу судової влади щодо розвитку експертної діяльності й корисний судовим експертам, суддям та адвокатам.

Ключові слова: Державна судова адміністрація України, судова експертиза, статус судового експерта, незалежність судового експерта, Всеукраїнський конгрес судових експертів «EXPERT'2025», кадрова політика експертних установ, цифрова трансформація, стандарти доказування, правосуддя.

Quality Justice Cannot Be Guaranteed Without an Effective and Independent Institution of Forensic Examination: Head of the State Judicial Administration of Ukraine Maksym Pampura on Participation in the All-Ukrainian Congress of Forensic Experts

Derzhavna sudova administratsiia Ukrainy.

Abstract. This press release of the State Judicial Administration of Ukraine reports on the participation of its Acting Head, Maksym Pampura, in the All-Ukrainian Congress of Forensic Experts EXPERT'2025, held in Kyiv on the initiative of the All-Ukrainian NGO "Union of Experts of Ukraine". The congress featured panel discussions, practical cases and tools, and professional networking. The central message, reflected in the title, is that quality justice cannot be guaranteed without an effective and independent institution of forensic examination, since the efficiency of investigations, the correctness of court decisions and people's lives depend on the quality, objectivity and scientific reliability of expert work. Pampura argued that the full-scale aggression of the russian federation seeks to discredit Ukrainian justice, which makes forensic examination even more important for establishing the truth. He outlined three priorities. First, the legal status of forensic experts should be further regulated in line with international standards, covering their procedural role, guarantees of independence, rights, duties and professional liability, with clear statutory limits that protect against pressure, biased opinions and formalism. Second, human resources policy in expert institutions requires better training, continuous professional development, access to current scientific and methodological data, international exchange and proper certification, as an expert must also be a researcher with high ethical standards. Third, expert work should be digitally transformed through record-keeping and data-

exchange platforms, electronic archives, standardised templates and a shared communication space for experts, judges, investigators and advocates. The Administration supports these goals, including through the activities of the state enterprise Centre for Forensic Examination and Expert Research.

Keywords: State Judicial Administration of Ukraine, forensic examination, status of forensic experts, expert independence, EXPERT'2025 congress, professional training, digital transformation, standards of proof, justice system.

Першоджерело: Державна судова адміністрація України. Без ефективного й незалежного інституту судової експертизи якісне правосуддя гарантувати неможливо: керівник ДСА України Максим Пампура – про участь у Всеукраїнському конгресі судових експертів. Судова влада України. Реферат оприлюднено в журналі 14.07.2025.

REFERENCES

1. Derzhavna sudova administratsiia Ukrainy. Bez efektyvnoho y nezalezhnoho instytutu sudovoi ekspertyzy yakisne pravosuddia harantuvaty nemozhlyvo: kerivnyk DSA Ukrainy Maksym Pampura – pro uchast u Vseukrainskomu konhresi sudovykh ekspertiv [Quality Justice Cannot Be Guaranteed Without an Effective and Independent Institution of Forensic Examination: Head of the State Judicial Administration of Ukraine Maksym Pampura on Participation in the All-Ukrainian Congress of Forensic Experts] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 4 (63). URL: https://expertize-journal.org.ua/zovnishni-novyny/15886-bez-efektivnogo-j-nezalezhnogo-institutu-sudovoyi-ekspertizi-yakisne-pravosuddya-garantuvati-nemozhlivo-kerivnik-dsa-ukrayini-maksim-pampura-pro-uchast-u-vseukrayinskomu-kongresi-sudovih-ekspertiv (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.4. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Реєстр фахівців асистентів у сфері судового процесу[1]

Інформаційний матеріал · оприлюднено 11.08.2025

Анотація. Службове повідомлення редакції про створення 11 серпня 2025 р. в окремому розділі журналу Реєстру фахівців-асистентів у сфері судового процесу (психологів, лікарів тощо) з посиланням на закони України «Про судову експертизу» та «Про захист персональних даних». Оприлюднено положення про Реєстр: добровільне включення після короткострокового вебінару (до 5 академічних годин) у судового експерта, перелік відомостей про фахівця, його функції з підтримки судових експертів, напрями роботи, етичні правила, оплату праці, рекомендовані КВЕД і підстави виключення з Реєстру. Наведено перший запис – дитячого психолога з м. Бровари.

Ключові слова: реєстр фахівців-асистентів, фахівець-асистент, судовий процес, судова експертиза, психолог, етичні правила, вебінар.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 11.08.2025.

REFERENCES

1. Reiestr fakhivtsiv asystentiv u sferi sudovoho protsesu [Register of Specialist Assistants in the Field of Judicial Proceedings]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 4 (63). URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=16104 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

03.08.2025

Міністерство оборони України опублікувало повідомлення про публічне громадське обговорення проєкту професійного стандарту «Поліграфолог». Термін надання зауважень спливає 15 серпня 2025 року.[1]

Міністерство оборони України 16 липня 2025 року оголосило публічне громадське обговорення проєкту професійного стандарту «Поліграфолог», розробленого Науково-методичним центром кадрової політики Міноборони. За п. 11 Порядку, затвердженого постановою КМУ від 31.05.2017 № 373, пропозиції приймаються лише за встановленою формою протягом 30 днів, до 15 серпня 2025 року. Результати обговорення оприлюднять на сайті Міноборони протягом 65 днів. Наведено контакти відповідальної особи, форму зауважень і текст проєкту, тож поліграфологи можуть вплинути на зміст стандарту своєї професії.

03.08.2025

Українські поліграфологи щиро вітають: 03 серпня 2025 року виповнилось 78 років життя президенту Міжнародного співтовариства поліграфологів (ISOPE, США) Нейту Дж. Гордону, 58 років з яких присвятив роботі поліграфолога[2]

Редакційна колегія журналу і головний редактор Олег Назаров привітали президента Міжнародного співтовариства поліграфологів (ISOPE, США) Натана Дж. Гордона з 78-річчям (народився 3 серпня 1947 року). Нагадано, що поліграфологом він працює з 1967 року, ISOPE очолює з 2013 року, а з 1982 року керує Академією тренінгу наукових розслідувань (ASIT). Відзначено його українське етнічне походження, підтримку розвитку поліграфа в Україні та диплом, яким 17 вересня 2024 року його нагородило Всеукраїнське координаційне бюро програми «Освіта дорослих в Україні».

04.08.2025

В Україні вперше запущено навчання методу допиту (інтерв'ю) підозрюваних, свідків, яке має назву PEACE (планування, встановлення контакту, виклад обставин, завершення, оцінка отриманої інформації)[3]

Повідомлено про перший в Україні сертифікаційний курс методу інтерв'ю PEACE, що триватиме дистанційно з 5 серпня до 5 вересня 2025 року: 15 годин відеоматеріалів, вебінари Родольфо Прадо, онлайн-іспит і міжнародний сертифікат. Серед викладачів Ray Bull, Iris Blandon, Christopher E. Kelly, Stephan Margolis; організатор Андрій Лисенко. Пояснено етапи PEACE (планування, контакт, розповідь, завершення, оцінка), його переваги над обвинувальним допитом і поділ моделей процесуального інтерв'ю на класичні (PEACE, KREATIVE), гібридні (REID, PHASE) та спеціалізовані (NICHD, WISCI).

07.08.2025

В Науково-дослідному центрі судової експертизи у сфері інформаційних технологій та інтелектуальної власності Міністерства юстиції України та Дніпропетровському НДІСЕ в 2025 році опубліковані нові логотипи установ[4]

У 2025 році Науково-дослідний центр судової експертизи у сфері інформаційних технологій та інтелектуальної власності Мін'юсту і Дніпропетровський НДІСЕ отримали нові логотипи та нових керівників: НДЦСЕ ІТІВ тимчасово очолив С. А. Тюлєнєв, який раніше керував ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», а ДНДІСЕ – М. О. Можаєв, колишній керівник НДЦСЕ ІТІВ. Описано символіку обох знаків і новий логотип Мін'юсту без герба України. Наголошено, що накази про затвердження логотипів і пояснення символів, як-от жовтого восьмикутника на емблемі ДНДІСЕ, не оприлюднено.

17.08.2025

Київській міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі запропонував пропозиції і зауваження до національного професійного стандарту 2490 "Поліграфолог"[5]

Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі надіслав Науково-методичному центру кадрової політики Міноборони пропозиції до проєкту професійного стандарту 2490 «Поліграфолог». Інститут пропонує закріпити базовий курс не менше 320 академічних годин за 10 тижнів (ASTM E2000-05), підвищення кваліфікації не менше 40 годин раз на два роки замість 30 годин за три роки (ASTM E2064-00) і нову трудову функцію «Наукові дослідження». Згадано статтю О. Акімова та співавторів про інституціоналізацію професії і випадки, коли злочинні угруповання мали власних поліграфологів.

29.08.2025

Верховний Суд опублікував огляд судової практики КГС ВС про застосування висновків експерта у спорах щодо прав інтелектуальної власності[6]

Верховний Суд оприлюднив огляд практики Касаційного господарського суду щодо застосування висновків експерта у спорах про права інтелектуальної власності (рішення в ЄДРСР за 2018 рік – червень 2025 року). Ідеться про новизну й неочевидність у патентних спорах, введення споживачів в оману щодо торговельних марок, ступінь копіювання творів. Нагадано, що після Закону від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII експерт, який склав висновок на замовлення учасника справи, має ті самі права й обов'язки, що й призначений судом, і кількість таких висновків помітно зросла.

REFERENCES

1. Ministerstvo oborony Ukrainy opublikuvalo povidomlennia pro publichne hromadske obhovorennia proiektu profesiinoho standartu "Polihrafoloh". Termin nadannia zauvazhen splyvaie 15 serpnia 2025 roku [The

Ministry of Defence of Ukraine Published a Notice of Public Discussion of the Draft Professional Standard "Polygraph Examiner". The Deadline for Comments Expires on 15 August 2025]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 3 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/16037-ministerstvo-oboroni-ukrajini-opublikuvalo-povidomlennya-pro-publichne-gromadske-obgovorennya-proektu-profesijnogo-standartu-poligrafolog (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Ukrainski polihrafolohy shchyro vitaiut: 03 serpnia 2025 roku vypovnylos 78 rokiv zhyttia prezydentu Mizhnarodnoho spivtovarystva polihrafolohiv (ISOPE, SSHA) Neitu Dzh. Hordonu, 58 rokiv z yakykh prysviatyv roboti polihrafoloha [Ukrainian Polygraph Examiners Sincerely Congratulate: On 3 August 2025, Nate J. Gordon, President of the International Society of Polygraph Examiners (ISOPE, USA), Turned 78, 58 Years of Which He Has Devoted to Work as a Polygraph Examiner]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 3 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/16036-ukrajinski-poligrafologi-shchiro-vitayut-03-serpnya-2025-roku-vipovnilos-78-rokiv-zhittya-prezidentu-mizhnarodnogo-spivtovaristva-poligrafologiv-isope-ssha-nejtu-dzh-gordonu-58-rokiv-z-yakikh-prisvyativ-roboti-poligrafologa (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. V Ukraini vpershe zapushcheno navchannia metodu dopytu (interviu) pidozriuvanykh, svidkiv, yake maie nazvu PEACE (planuvannia, vstanovlennia kontaktu, vyklad obstavyn, zavershennia, otsinka otrymanoi informatsii) [Training in the PEACE Method of Interviewing Suspects and Witnesses (Planning and Preparation, Engage and Explain, Account, Closure, Evaluation) Has Been Launched in Ukraine for the First Time]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 4 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/16047-v-ukrajini-vpershe-zapushcheno-navchannya-metodu-interv-yu-pidozryuvanikh-svidkiv-yake-mae-nazvu-peace-planuvannya-vstanovlennya-kontaktu-rozpovid-zavershennya-otsinka-otrimanoji-informatsiji (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. V Naukovo-doslidnomu tsentri sudovoi ekspertyzy u sferi informatsiinykh tekhnolohii ta intelektualnoi vlasnosti Ministerstva yustytsii Ukrainy ta Dnipropetrovskomu NDISE v 2025 rotsi opublikovani novi lohotypy ustanov [In 2025, the Research Centre of Forensic Examination in the Field of Information Technologies and Intellectual Property of the Ministry of Justice of Ukraine and the Dnipropetrovsk Research Institute of Forensic Examinations Published New Institutional Logos]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 7 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/16086-v-naukovo-doslidnomu-tsentri-sudovoji-ekspertizi-u-sferi-informatsijnikh-tekhnologij-ta-intelektualnoji-vlasnosti-ministerstva-yustitsiji-ukrajini-ta-dnipropetrovskomu-ndise-rozrobleni-logotipi-ustanov (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Kyivskii mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi zaproponuvav propozytsii i zauvazhennia do natsionalnoho profesiinoho standartu 2490 "Polihrafoloh" [The Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research Submitted Proposals and Comments on the National Professional Standard 2490 "Polygraph Examiner"]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 17 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/16138-kijivskij-mizhnarodnij-sudovo-ekspertnij-institut-psikhologichnoji-ekspertizi-i-doslidzhen-na-poligrafi-zaproponuvav-propozitsiji-i-zauvazhennya-do-natsionalnogo-standartu-poligrafolog (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Verkhovnyi Sud opublikuvav ohliad sudovoi praktyky KHS VS pro zastosuvannia vysnovkiv eksperta u sporakh shchodo prav intelektualnoi vlasnosti [The Supreme Court Published a Review of the Case Law of the Commercial Cassation Court on the Application of Expert Opinions in Intellectual Property Disputes]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 29 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/16236-verhovnij-sud-opublikuvav-oglyad-sudovoyi-praktiki-kgs-vs-pro-zastosuvannya-vis-

novkiv-eksperta-u-sporah-shodo-prav-intelektualnoyi-vlasnosti (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

ІНСТРУМЕНТИ ПСИХОЛОГА

Картки техніки тематичного інтерв'ю Моргана (MITT)

Техніка тематичного інтерв'ю Моргана (Morgan Interview Theme Technique, MITT) — проєктивний інструмент для бесіди з підозрюваними, де головну роль відіграють малюнкові картки.

Техніку розробив американський науковець Реймонд Морган 1986 року; її прототип — тематичний апперцептивний тест (TAT). Обстежуваному пропонують вигадати історії до п'яти малюнків: що передувало зображеній сцені, що відбувається зараз і чим усе закінчиться. Вигадуючи історію, людина спирається на власний досвід: приблизно 30 % розповіді пов'язано з її власним минулим [1].

Картки й посібник техніки MITT [1]

MITT застосовують поліграфологи під час передтестової бесіди, судові експерти-психологи, слідчі й детективи; бесіду рекомендують проводити після заповнення анкети з біографічними даними. Процедура триває кілька хвилин і, як правило, зменшує тривожність невинуватих та посилює її в тих, хто бреше. На неправду вказують небажання говорити про відповідну проблему, песимістичні історії, нездатність придумати закінчення й нелогічний виклад [1].

Стандартний набір містить 42 оригінальні чорно-білі картки на спеціальному папері та посібник англійською мовою; замовляють його в автора й адміністратора MITT у США Нейта Гордона. Українським фахівцям техніку представили на щорічному онлайн-семінарі Міжнародного співтовариства поліграфологів 27–28 червня та 10 липня 2025 року; триває переклад посібника українською [1].

REFERENCES

1. Tekhnika tematychnoho interviu Morhana / Morgan Interview Theme Technique (MITT). Pryiom zaiavok dlia prydbannia oryhinaliv kartok MITT ta posibnyka z vykorystannia kartok MITT v SSHA u avtora tekhniky MITT doktora Reimonda K. Morhana. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 26 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/ustatkuvannya-dlya-psikhologa/16214-tekhnika-tematichnogo-interv-yu-morgana-morgan-interview-theme-technique-mitt (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2025. № 4 (63). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.4.2025. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19789-2025-4-63 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2025, № 4 (63) (липень – серпень 2025 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 50 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua